

Fead ökar social delaktighet och egenmakt!

Årsrapporten för Fead 2016 – slutgiltig version

Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 223/2014 den 11 mars 2014 om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt ska en rapport om föregående års verksamhet lämnas till Europeiska kommissionen före den 30 juni varje år. Årsrapporten är en förutsättning för att EU-kommissionen ska kunna handlägga Sveriges ansökningar om medel. Årsrapporten ska godkännas av övervakningskommittén.

Årsrapporten för Fead är skriven utifrån de rubriker som fastställts i EU-kommissionens föreskrifter som kompletterar förordningen. Rubrikerna kommer alltid att vara desamma och gäller även slutrapporten för Fead.

2.1 Beskrivning av programmets genomförande med hänsyn till ekonomiska uppgifter, de EU-gemensamma och de programspecifika indikatorerna

Samtliga fem projekt hade i början av juni 2016 skickat in rapporten om analysfasen till Svenska ESF-rådet och gått över till genomförandefasen. I den fasen skapar och identifierar projekten mötesplatser och bedriver uppsökande verksamhet. De har börjat träffa deltagare, testat de metoder som de kommit fram till i planerings- och analysfasen samt tagit fram informationsmaterial till både målgruppen och till projektmedarbetare, som de fortsätter att utveckla under genomförandefasen.

Svenska ESF-rådet besökte varje projekt 1–2 gånger för att lära känna projektledarna, stämna av hur de styrdes, få kunskap om hur det gick med måluppfyllandet, förstå hur de nätverkade med delprojektledarna ute i landet, höra hur de nätverkade med andra organisationer, kontrollera att de följer programmet och svara på frågor.

I oktober arrangerade Fead sitt årliga förordningsstyrda öppna event, en tvådagars konferens som anordnades tillsammans med Göteborgs Räddningsmission i Göteborg. Cirka 250 personer deltog, framförallt från civilsamhället men även representanter från myndigheter. Statssekreterare Pernilla Baralt presenterade hur regeringen ser på situationen med EU-medborgare i Sverige. Svenska ESF-rådets ställföreträdande generaldirektör presenterade fonden. De fem Fead-projekten deltog i seminarier där de beskrev sin verksamhet. Seminarierna var välbesökta och modererades av Fead:s samordnare. I pauserna svarade Fead:s samordnare och kommunikatör på frågor och delade ut informationsmaterial. Konferensen filmades av Sveriges television.

På möten med andra "Fead program II-länder" samt möten med Socialdepartementet lyfte Svenska ESF-rådet/Fead att utöver den individuella hjälp som projekten erbjuder har de svenska Fead-projekten kommit mycket långt med jämställdhets- och icke-diskrimineringsfrågor. Projekten testar olika metoder för att kunna erbjuda kvinnor och män liknande stöd, diskuterar hur de ska kunna arbeta med hedersproblematik, hbtq-frågor och barnäktenskap.

Fead – fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

Utmaningar

Under programmets gång pågår diskussioner mellan Svenska ESF-rådet och projekten om hur registrering av deltagarna och inhämtning av programspecifika indikatorer ska ske på bästa sätt, utan att deltagarna känner sig skrämde och projektledarna upplever merarbete, samtidigt som det ska gå att mäta om deltagarna upplever att de fått stöd. Svenska ESF-rådet har under höst och vår omarbetat mallar och formulär så att de bättre ska passa målgruppen.

Enligt projekten råder stor skillnad på hur olika kommuner arbetar med EU-medborgare i Sverige. Det kan leda till att samma projekt måste anpassa sina aktiviteter beroende på var i landet de verkar. En sådan skillnad kan vara hur kommunen förhåller sig till målgruppens barn. Projekten får försöka förhålla sig till detta och hålla sig uppdaterade på de olika skillnaderna som råder.

Flera av projekten har haft svårt att hitta personal, särskilt när det gäller att hitta kompetent manlig personal, det gäller även volontärer.

Fead:s övervakningskommitté

Fead:s övervakningskommitté har träffats en gång under 2016 ([Se bifogad dagordning](#)). Under mötet godkändes årsrapport för Fead 2015 och utredningen "Framtid sökes", programutvärderingen samt projektet Po drom presenterades.

Under hösten bjöds ledamöterna i Fead in på en workshop av Oxford Research och vissa av ledamöterna valdes ut för att intervjuas till rapporten.

Fead når ut till hela Sverige och EU

Informationen på Svenska ESF-rådets webbplats har utökats under året. Myndighetens Facebooksida publicerade bland annat bilder från konferensen i Göteborg samt en av forskarträffarna. Förutom det har erfarenheter utbytts med övriga Fead-länder som deltog i ett möte anordnat av konsultfirman Ecorys, i Bryssel, i oktober. Där presenterade även två svenska Feadprojekt sitt arbete med bland annat anti-diskriminering (Frisk och Podrom). Ecorys sammanställde en katalog med Fead-projekt från hela EU där de två projekten redovisades.

Var sjätte vecka skickar Fead:s samordnare ett nyhetsbrev till projektledarna. Det innehåller bland annat information om projektdagar, ekonomifrågor och rapporter från projekt. De skickas sedan i höstas även till ledamöterna i Fead:s övervakningskommitté.

I media omnämns Fead totalt i 20 artiklar under 2016, jämfört med 234 artiklar under 2015.

Under året har Fead:s samordnare deltagit och presenterat fonden på olika möten.

Oxford Researchs utvärdering

Under 2016 har konsultfirman Oxford Research genomfört och skrivit en utvärdering av Fead, vilket inneburit många möten med samordnare, analytiker och kommunikatör. Denna utvärdering täcker framför allt skrivandet och förhandlingen av programmet och den första genomförandefasen

Utvärderingens övergripande slutsats är att svenska ESF-rådets förvaltning av Fead, under de givna omständigheterna, har fungerat väl. Svenska ESF-rådet har kunnat använda erfarenheter, system och rutiner från förvaltningen av Europeiska socialfonden, för att på ett effektivt sätt sköta förvaltningen av Fead.

Utvärderingen kan också konstatera att svenska ESF-rådets samordnare varit tillgängliga och hjälpsamma i förhållande till de projekt som beviljats medel inom ramen för programmet

Rekommendationer till Socialdepartementet var att förtydliga förväntningarna på programmet och hur det ska genomföras, ge tydliga instruktioner kring vad programmet förväntas uppnå avseende social delaktighet och egenmakt samt vad programmet ska uppnå i förhållande till den nationella socialpolitikens mål. Socialdepartementet bör se över anslagets fördelning över åren till svenska ESF-rådet för Fead.¹ De bör verka för att svenska ESF-rådet ges bemyndigande som ger förutsättningar för nya beslut om stöd under 2019. Vidare bör departementet förtydliga ÖK:s roll och säkerställa att kommitténs faktiska roll motsvarar den som beskrivs i förordningen samt undersöka hur ÖK kan arbeta för att kommunikation och spridning ska vara enhetligt.

Rekommendationer till svenska ESF-rådet är att tydliggöra urvalsgruppens roll och främja en transparent process. Det är även av stor vikt att urvalsgruppen behandlar information från gruppen med diskretion innan beslutet offentliggörs.² Svenska ESF-rådet bör säkerställa rutiner för att all information som rör kontakten med projekten överförs till ny personal och ge tydliga instruktioner. Alla aktiviteter som finansieras med fondens medel eller som genomförs inom ramen för fonden ska följa programmålen. Svenska ESF-rådet ska ta fram gemensam definition och operationalisering av begrepp som används och är mätbara. Oxford Research rekommenderar även att deltagaruppföljningen avseende resultat uppdateras.

Sammanfattning av de fem beviljade Feadprojekten

Av tabellen redovisas projektens namn, projektperiod, ansvarig organisation och Fead-stöd. Det är samma projekt som i 2015 årsrapport eftersom inga nya har tillkommit.

Projektnamn	Startdatum	Slutdatum	Namn på stödsökande/Name of beneficiaries	Feadstöd i SEK	Feadstöd i €
Make sense - Social inkludering och egenmakt för utsatta EU-medborgare i Norra Sverige - "Make sense – Social inclusion for empowerment for vulnerable EU-citizens in Northern Sweden	2015-10-01	2018-10-01	Kommunförbundet Västernorrland	10 745 460	1 280 746
Digniti Omnia - Värdigare liv för alla / Digniti omnia – a more worthy life for all	2015-10-01	2018-12-31	Växjö pastorat	10 808 000	1 288 200
Bättre hälsa /Better health	2015-10-01	2018-03-31	Göteborgs stad	8 775 662	1 045 967
Po drom - mobila team / Po dorm - mobile teams	2015-10-01	2018-12-31	Göteborgs Räddningsmission	10 685 212	1 273 565

¹ Detta är enligt uppgift från ESF-rådet februari 2017 åtgärdat.

² Som tidigare nämnts finns inget formellt krav på att en urvalsgrupp ska tillsättas för urval och bedömning av projektansökningar. Denna rekommendation gäller alltså i det fall en sådan grupp tillsätts i kommande utlysning och/eller programperiod.

FRISK - fattigas rätt i svensk kontext / Being healthy – the rights of poor people in Sweden	2015-10-01	2018-12-31	Läkare i världen/MdM Sverige	8 969 000	1 069 011
--	------------	------------	------------------------------	-----------	-----------

För valutaomräkning har kursen en euro per 8,39 kronor använts.

Fem projekt beviljades medel på totalt 50 miljoner kronor. Antalet planerade deltagare fördelar sig enligt tabellen nedan. Inte heller detta har ändrats sedan förra årsrapporten eftersom det än så länge inte godkänts fler projekt.

Projektnamn	Minst antal planerade deltagare	Uppskattad fördelning kvinnor och män	Åldersgrupper (0-15, 15-64, 65+ år)
Bättre hälsa	250	Endast kvinnor	0-64
Digniti Omni – Världighet åt alla!	175	Jämn	16+
Po drom – mobila team	300	Jämn	0-64
Frisk – fattigas rätt i svensk kontext	300	Jämn	0-64
Make sense – Social mobilisering och egenmakt för utsatta EU-medborgare i svensk kontext	200	Jämn	Alla

Projektdagar

Den 5–6 april arrangerade Fead projektdagar på Spårvagnshallarna i Stockholm. Varje projekt presenterade sina aktiviteter och de diskuterade gemensamma utmaningar. Fead:s ekonom gick igenom de uppgifter han behöver få in för att kunna göra utbetalningar till projekten. Mats Åberg från Nätverket för utsatta EU-medborgare presenterade en nulägesbild av målgruppens situation. Utöver det bjöds en konsult från Kontigo in för att leda en diskussion om de horisontella principerna och de utmaningar projekten mött. Det kan till exempel vara hur de ska göra när de stöter på barnåktenskap och hedersproblematik bland deltagarna.

Den 10 november arrangerade Fead en halv projektdag i samband med forskarträffen på Nordic Light i Stockholm. Fead:s ekonom gick igenom ekonomiblanketterna, samordnarna berättade om Ecorys möte i Bryssel, projekten berättade hur de låg till med projekten och jämförde sina aktiviteter. En konsult från Kontigo knöt an till forskarträffens tema jämställdhet och för att diskutera projektens utmaningar gällande dessa teman. Projekten hade förberett sig med vilka särskilda utmaningar de såg i samband med de horisontella principerna.

Fead:s forskarträffar

Den 18 maj arrangerade Fead en forskarträff i samarbete med Delegationen för migrationsstudier (Delmi), Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte) och Vetenskapsrådet på Spårvagnshallarna, i Stockholm. Temat var migration och arbete. Tre forskare från ovan nämnda institutioner presenterade sin forskning och svarade på frågor.

Den 10 november samarbetade Svenska ESF-rådet åter med Delmi, Forte och Vetenskapsrådet i en forskarträff som hölls i samband med projektdagen samma dag, som nämnts ovan. Denna gång bjöds projekten in för första

gången och Fead tog med förslag från dem på ämnen som de ansåg var viktiga. Syftet var då att projekten och forskare skulle kunna lära sig av varandra. Temat var minoriteter, utsatthet och jämlikhet. Delmi, Forte och Vetenskapsrådet bjöd in lämpliga forskare och Fead bjöd in en av talarna som var Verksamhetsledaren för organisationen Tjeers rätt i samhället (Tris). Den organisationen har specialiserat sig på hedersproblematik och de har även haft ett projekt om romska ungdomar som kan visa på aspekter som projekten kan ta med sig i sitt arbete.

2.2 Bedömning av programmets utveckling i förhållande till mål, förändringar i resultatindikatorer och programspecifika indikatorer samt bidrag till Europa 2020-strategin

Projekten planerar för 1 200 individer

Det planerade antalet deltagare för de fem projekten under perioden 2016–2018 (se ovan för varje projekt) uppgår till cirka 1 200 individer, med en uppskattad könsfördelning på 60 procent kvinnor och 40 procent män. Projekten bidrar tillsammans till att täcka samtliga åldersgrupper även om tonvikten är på åldersgrupperna 0–15 år respektive 16–64 år. Planerat antal deltagare är högre än det programstyrda minsta antalet (minst 700) för hela fonden, då det är normalt med "överintag" för att säkra antalet deltagare. De flesta projekt hade i slutet av 2016 redan nått över det antal deltagare som de angett som slutgiltigt mål. Ett problem är, som nämnts tidigare, att vissa deltagare är rädda/ovilliga att ange sina namn. Andra problem som projekten upplever är osäkerhet kring hur de ska efterfråga hur projektdeltagarna anser att de tagit del av aktiviteterna. Ett av projekten hade använt sig av enkäter med glad eller ledset ansikte. Svenska ESF-rådet har lovat att återkomma med tydligare instruktioner under våren 2017 och har beslutat att använda denna lösning.

Samtliga projekt bedriver uppsökande verksamhet och fältarbete. Två av projekten (Bättre hälsa och Frisk) fokuserar endast på hälsofrämjande insatser medan de andra tre fokuserar på samhällsorientering. Det innebär att minst hälften av deltagarna kan nås av hälsofrämjande insatser.

Projekten uppskattar att samtliga deltagare är utrikesfödda. En stor majoritet är, och kommer att vara hemlösa.

Under året har 582 personer, 62 procent kvinnor och 38 procent män, deltagit i Fead-finansierade insatser. Fead-projekten har alltså redan nu nått en relativt stor del av det uppsatta målet för antalet deltagare, och könsfördelningen stämmer relativt väl med projektens uppskattningar. Flertalet har varit mellan 16 och 64 år gamla. Ingen har varit äldre än så, 12 har varit barn. Se vidare tabell 2.3.3.

Antalet kvinnor och män som uppger att de har fått stöd eller hjälp till exempel information, tolkning, vägbeskrivningar etc. uppgår till 381 individer, 65 procent av det totala antalet deltagare. Antalet kvinnor och män som uppger sig ha fått förbättrade förutsättningar till att sköta hälsa och hygien uppgår till 212, vilket utgör 36 procent av det totala antalet deltagare. Trots att vart och ett av projekten har en tydlig inriktning mot antingen samhällsorienterande insatser eller hälsofrämjande insatser är det uppenbart att deltagarna har? kunnat få stöd och hjälp inom ett bredare spektrum. Flera deltagare uppger sig fått både ett samhällsorienterat stöd och ett hälsofrämjande stöd. Särskilt vanligt är det att deltagare inom de hälsoinriktade projekten också fått samhällsorienterande insatser av något slag. Det är uppenbarligen möjligt att bistå med ett samhällsorienterande stöd även då projektets huvudsakliga inriktning är mot hälsa.

Fead:s globala mål är att stötta den sociala sammanhållningen, förbättra den sociala inkluderingen och på så sätt bidra med att minska fattigdomen och social inkluderingen enligt Europa 2020 strategin. Både Fead:s projektledare och samordnare på svenska ESF-rådet ser att de aktiviteter som projekten genomför bidrar till en social sammanhållning och social inkludering genom de aktiviteter de erbjuder.

Några finansiella siffror

Svenska ESF-rådet har inte fattat beslut om några nya projekt för år 2016.

Utbetalningar som gjorts under 2016 uppgår till knappt 4 miljoner kronor (406 000 euro), varav 3,3 miljoner kronor till Fead-projekten och resten i TA-medel. Flera av projekten har, som vi skriver ovan, haft svårt att komma igång, bland annat på grund av rekryteringsproblem som till stor del är lösta nu. Det har inneburit att de ansökt för mindre utbetalningar under analysfasen än budgeterat. Det genomsnittliga utbetalningsbeslutet till projekt har legat på cirka 131 000 kronor per ansökan. Belopp per ansökan förväntas öka under 2017 när projekten är i genomförandefasen och är fullt bemannade.

2.3 Beskrivning och bedömning av åtgärder med hänsyn till dubbelfinansiering, jämställdhetsintegrering, likabehandling och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning (artikel 5 pkt 5, 11)

Svenska ESF-rådet har på sin webbplats informerat om de horisontella principerna enligt artikel 5 pkt 5 och 11, även i anvisningarna till utlysningen, i ansökningsblanketten, läges- och slutrapport. Principerna diskuterades på båda projektdagarna och en av forskarträffarna. Principerna diskuteras även i uppföljningen av projekten, särskilt i övergången från analys- och planeringsfasen till genomförandefasen under våren 2016. Då fick vissa av projekten komma in med kompletteringar på hur de skulle möta de utmaningar de mött när det gäller dessa frågor.

All statistik från projekten är könsuppdelad och innehåller även uppgifter om individerna är utrikesfödda. De två projekt som fokuserar specifikt på hälsofrågan har lyft kvinnors hälsa, mer fokuserat i projektet Bättre hälsa än i Frisk (se även ovan).

Fead och projekten får stöd i jämställdhetsintegrering genom svenska ESF-rådets stödstruktur för de horisontella principerna i Socialfonden. ESF-rådet sätter av egna nationella medel för Fead (det vill säga, det är inte EU-medel eller medfinansiering) i det arbetet under Feads första år. Samtliga projektledare har tidigare arbetat med tillgänglighet, jämställdhetsintegrering och likabehandling, och det blir en viktig plattform för det fortsatta arbetet. Vissa av projekten har haft workshops där de fördjupat sig ännu mer i de horisontella principerna.

Genom upphandlingen av stödstruktur, den plan för kompetensutveckling som finns för samtliga anställda och de projektuppföljningar som ska göras, kvalitetssäkras kunskapen i de horisontella principerna både hos anställda och projekten.

En förutsättning för beslut av utbetalning är att projektägaren har separat bokföring så att transaktioner som hänför sig till projektet kan utläsas. Svenska ESF-rådet har tagit fram en handledning i ekonomi med

administrativa rutiner. Vid uppföljningsbesök och kontroll på plats stämmer även Svenska ESF-rådet av att de administrativa rutinerna följer reglerna enligt artikel 125.

Kriterier för urval av livsmedelsbiståndet

Ej tillämpligt för Sverige.

2.3 Gemensamma indikatorer

2.3.1 Inputindikatorer

Id-nummer	Indikator	Mätenhet	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Kumulativt värde
1	Totalt beslutat stöd från det operativa programmet per kalenderår	euro	0	5 339 914	63 788								5 339 914,21
2	Totalt utbetalt stöd från det operativa programmet per kalenderår	euro	0	59 351	405 835								59 351,24
3	Totalt redovisat stöd från det operativa programmet i utgiftsdeklarationer, per kalenderår	euro	0,00	0,00	148 037								0,00

Fead – fonden för europeiskt bistånd för dem som har det sämst ställt

